

Docentenhandleiding

De geschiedenis van de Wadden

Hoe is het Waddengebied gevormd en welke invloed heeft de mens hier de afgelopen eeuwen op gehad?

Titel	Geschiedenis van de Wadden
Centrale vraag	Hoe is het Waddengebied gevormd en welke invloed heeft de mens hier de afgelopen eeuwen op gehad?
Niveau	Leerjaar 2 havo/vwo of 3 vmbo - aardrijkskunde
Duur	1 lesuur
Werkvorm	Individueel of tweetallen
Begrippen	Baggeren, erosie, getijden, kustafslag, sedimentatie, zandsuppletie
Wat ga je doen?	Je verdiept je in de ontstaansgeschiedenis van het Waddengebied. Eerst bekijk je de natuurlijke processen die de Wadden vormen. Vervolgens maak je een tijdlijn van menselijke ingrepen en de gevolgen hiervan op het Waddengebied.
Wat heb je nodig?	Bosatlas van de Wadden (BW)

Voorbereiding

Als introductie kan klassikaal een storymap over de geschiedenis van het wad bekeken worden. Er staan kaarten, foto's en korte filmfragmenten in en de vorming van (en verandering van) de kustlijn is mooi te volgen. Kijk op: <https://wereldwad.nl/abiotische/>

Leerlingen kunnen daarna de lesbrief zelfstandig doorlopen. De informatie die nodig is om de opdrachten te maken staat in de lesbrief maar vooral in de Bosatlas van de Wadden. Bij opdracht 2, de tijdlijn van het landschap, kan het een idee zijn om de eerste periode(s) gezamenlijk op te zoeken, waarna de leerlingen zelf verder kunnen gaan.

Antwoordmodel

1.1 Zuidwestenwind

1.2 Bijvoorbeeld: De getijdenstroom en wind verplaatsen sediment van de westpunt van de Waddeneilanden naar de oostpunt. Hierdoor wandelen de eilanden naar het oosten.

2.1 Zie schema hieronder

	Ingreep	Gevolgen	kijk op...
Vanaf 1100	Aandijkingen / landaanwinnings-polders	Bescherming nederzettingen + landbouwgrond tegen over-stromingen. Uitbreiding landbouwareaal. Verkleining Waddenzee.	BW 34-35
16e eeuw	Ontginning buitendijks veen	De restanten van het veen spoelden weg door de zee. Minder wadplaten.	BW 36-37
1630	Aanleg stuifdijk tussen Texel en Eierland	Zeestromingen bij West-Vlieland werden sterker, het dorp verdween uiteindelijk in zee.	BW 38-39
1932	Afsluitdijk gereed	Waddenzee en Zuiderzee gescheiden. Stromingen in de Waddenzee veranderen. IJsselmeer zoet water. Vissen kunnen niet (of iig moeilijk) door de dijk heen.	BW 140-141
Vanaf 1950 (>sinds 1989)	Baggeren vaargeulen	Steeds meer baggerwerkzaamheden nodig.	BW 135
Vanaf 1986	Start winning aardgas Ameland	Bodemdaling	BW 82-83
Sinds 1990	Strandsuppleties Noordzeestranden op de eilanden.	Er blijft strand aan de westkant van de eilanden en de zeeerende duinen worden versterkt.	BW 135
Toekomst	CO2 uitstoot, zeespiegelstijging door klimaatverandering	Het Waddengebied kan mogelijk de zeespiegelstijging onvoldoende bijhouden en 'verdrinkt'.	BW 28-29